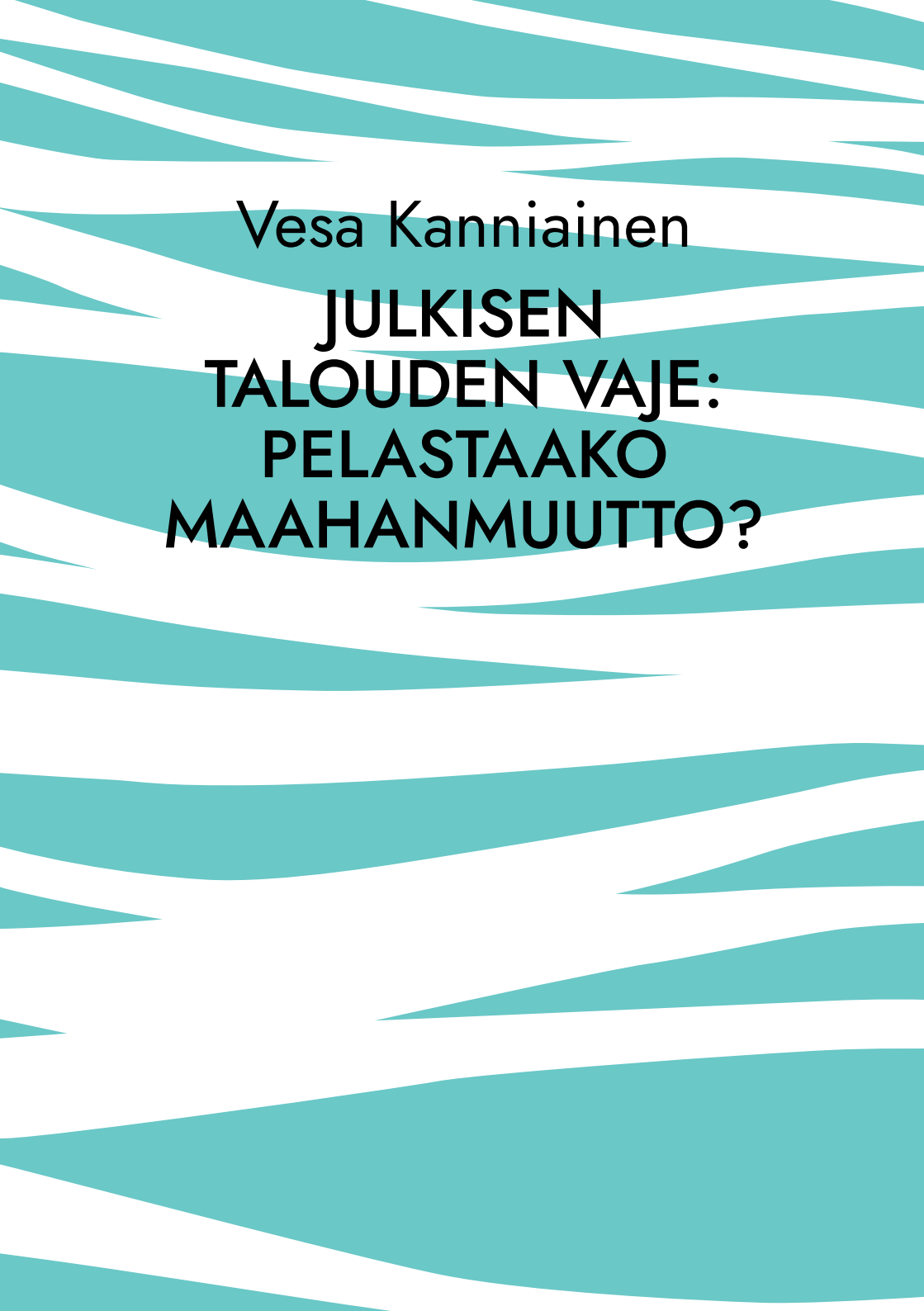

The background of the entire image consists of several horizontal, wavy bands of a teal color alternating with white space. The waves vary in amplitude and frequency, creating a dynamic, ocean-like pattern.

Vesa Kanniainen

**JULKISEN
TALOUDEN VAJE:
PELASTAAKO
MAAHANMUUTTO?**

Julkisen talouden vaje: pelastaako maahanmuutto?

VESA KANNIAINEN

© 2025 Vesa Kanninen

Päällys: Books on Demand

Kustantaja: BoD · Books on Demand,

Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,

22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-1143-9

Sisällys

ESIPUHE	7
JOHDANTO	13
MAAHANMUUTTO TALOUSTIETEEN NÄKÖKULMASTA	16
Väestön määrä ja kasvuteoriat.....	16
Empiiriset kasvututkimukset: maahanmuuton talousvaikutusten riippuvuus osaamisen laadusta	17
Maahanmuutto ja kansantalous: teoreettiset lähtökohdat	17
Maahanmuutto ja julkinen talous	19
Työperäinen maahanmuutto hyödyttää tulomaan kansantaloutta.	20
Humanitaarinen maahanmuutto aiheuttaa kustannuksia	23
ETLA:n VÄESTÖNMUUTOSANALYYSI	25
ETLA:n raportoimat tulokset.....	26
MAAHANMUUTTO EUROOPPAAN: Euroopan parlamentin tilastot	28
MAAHANMUUTON KUSTANNUKSET: Mikroaineistoihin perustuvat tutkimukset Euroopassa	32
Mitä seitsemän maan tutkimustulokset mikroaineistoilla kertovat?	32
Hollannin tutkimus	32
Saksan tutkimus.....	34
Ruotsin tutkimukset.....	36
Tanskan valtionvarainministeriön selvitys	41
Suomen tutkimukset	43
Itävallan simulaatiotutkimus	44
Iso-Britannian arviointineuvoston selvitys	45

HOUKUTTELEEKO SOSIAALITURVA VÄHEMMÄN KOULUTETTUJA MAAHANMUUTTAJIA EUROOPAN HYVINVOINTIYHTEISKUNTIIN?	48
Euroopan universaalinen sosiaaliturva	48
Pakolaiset: tekeekö Migri väärää päätöksiä?	50
KULTTUURIEN ETÄISYYS: MILLAINEN ON EUROOPPALAISEN HYVINVOINTIYHTEISKUNNAN TULEVAISUUS?	52
Rikollisuustilastot.....	53
Poliittinen islam tavoittelee poliittista vaikutusvaltaa	54
MAAHANMUUTTO EUROOPASSA POLIITTISESTI	57
Palautusjärjestelmä ei toimi.....	57
Kovia poliittisia lausumia.....	58
Saksan uusi maahanmuuttopolitiikka: Saksa käännyttää turvapaikanhakijat rajoillaan.	60
Maiden omistusoikeus rajoihinsa ja rajavalvonta.....	61
MITEN RATKAISTAAN MAAHANMUUTON ONGELMA EUROOPASSA?	65
Sana kehitysmaiden auttamisesta	66
Kanadan pisteytysmalli: sopiiko Euroopalle?	67
EU:n ja Turkin välinen sopimus pakolaisten kustannuksista	68
Pakolaisten auttaminen heidän lähialueillaan: auttamiskertoimet	69
Kohti uutta maahanmuuttopolitiikkaa Euroopassa	71
LOPUKSI	74
KIRJALLISUUS	78

ESIPUHE

Euroopan väestö vanhenee, syntyvyys on alhainen ja väestön uusiutumisluku on vain 1,38 lasta naista kohden.¹ Syntyvyys Euroopassa on laskenut 1960-luvulta lähtien. Huoli on sama kuin Japanilla, jossa väestön määrä kääntyi laskuun vuonna 2008. Ilman maahanmuuttoa myös Euroopan unionin väestön määrä olisi jo kääntynyt laskuun. Eurooppa tarvitsee maahanmuuttoa kyetäkseen säilyttämään taloudellisen suorituskykynsä ja ylläpitämään hyvinvointijärjestelmänsä.

Taloustieteessä siirtolaisuus on nähty elintasoja vahvistavana mekanismina. Ihmiset lähtevät kotimaastaan tavoitelleen työtä ja perheelleen parempaa tulevaisuutta. Kun tehdään ero työperäisen maahanmuuton ja pakolaisuuden välillä, taloudelliset vaikutukset näyttäytyvät kuitenkin erilaisilta. Eri alueilta lähtevien turvapaikanhakijoiden osaamisen ja koulutuksen taso, työllistymisen mahdollisuus ja kyky riittävien ansioiden saavuttamiseen voivat olla kovinkin poikkeavat.

Eurooppaan saapui vuosina 2015-2016 yli miljoona turvapaikanhakijaa lähinnä Lähi-Idästä. Sen jälkeen turvapaikanhakijoiden määrä puollittui vuosina 2017-2021, mutta on vuodesta 2022 lähtien jälleen nousut miljoonaan vuosittain. Turvapaikan saa Euroopan parlamentin tilastojen mukaan hakijoista kuitenkin vain noin 50 %. Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneista ainoastaan 18 % pystytään palauttamaan lähtömaahansa.

¹ Lähde: Eurostat 2023. Väestön vakaana pysymiseen tarvittava uusiutumisluku olisi 2,1.

Työperäisen maahanmuuton ja humanitaarisen maahanmuuton luonne poikkeavat. Tässä kirjassa tarkastellaan työperäisen siirtolaisuuden ja humanitaarisen turvapaikanhaun talousvaikutuksia. Ensin luodaan katsaus väestön määrän ja talouskasvun väliseen yhteyteen ja tätä koskeviin empiirisiin tutkimuksiin. Maahanmuuton talousvaikutuksista esitellään ns. stokastisen väestöennusteen menetelmä ja sen avulla raportoidut tulokset Suomessa. Tätä menetelmää on käyttänyt Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA. Sen jälkeen tarkastellaan kilpailevan maahanmuuttotutkimuksen tradition tuloksia. Tältä osin käytettävissä on seitsemän maan (Saksa, Hollanti, Tanska, Ruotsi, Suomi, Itävalta, Iso-Britannia) mikroaineistoihin ja elinkaarimalleihin perustuvat tutkimukset. Niitä ovat laatineet sekä ansioituneet alan professorit (Saksa, Hollanti), virkavastuulla toimiva virkamiehet (Tanska, Britannia, osittain Ruotsi) että muut alan tutkijat (Ruotsi, Suomi, Itävalta).

Erityisesti kirjassa arvioidaan mainittujen tutkimusten avulla, voiko maahanmuutto ratkaista Euroopan velkaantuneiden kansantalouksien kestävyysvajeongelman niiden julkisessa taloudessa. Julkisen talouden kestävyysvaje tarkoittaa sitä, paljonko julkisen talouden rahoitusasemaa tulisi parantaa välittömästi, jotta julkisen talouden velkaa ei tarvitsisi lisätä. Kestävyysvaje muodostuu kolmesta tekijästä: julkisen talouden nykyisestä alijäämästä, tulevien alijäämien nykyarvosta ja nykyisen julkisen velan tulevista korkomenoista.²

Mikroaineistoihin ja elinkaarimalleihin perustuvan tutkimusten tulokset ovat tiivistettävissä maittain seuraavasti.

² Julkisen talouden kestävyysvajeeksi Suomessa arvioitiin maan nykyisen hallituksen alkuvaiheessa 9 mrd €. Nykyhallitus on jo sopeuttanut julkista menotaloutta 9 mrd €, mutta velka yhä kasvaa. Hallituksen tavoitteeksi Suomessa onkin täsmentynyt velan BKT-suhteen vakauttaminen vuoteen 2027 mennessä.

- (i) Hollannin vuonna 2023 julkaistun tutkimuksen mukaan maahanmuuton kokonaiskustannukset vuosina 1995-2019 olivat maan julkiselle taloudelle yhteensä 400 mrd €. Yhden turvapaikanhakijan elinkaarikustannus osoittautui olevan 800 000 €. Nettokustannus vuotta kohden vuosina 1995-2019 oli 17 mrd €.
- (ii) Saksan tutkimuksissa vuosina 2023-2024 laskettiin, että ilman maahanmuuttoa Saksan julkisen talouden kestävyysvaje olisi 13 400 mrd euroa. Nykyisenkaltaisella maahanmuutolla (300 000 vuodessa) vaje kasvaa 19 200 mrd euroon. Ero eli 5 800 mrd € on arvio maahanmuuton negatiiviseksi vaikutukseksi Saksan valtiontaloudessa pitkällä aikavälillä.
- (iii) Ruotsalaisessa tutkimuksessa vuodelta 2019 osoittautui, että pakolaisten maahanmuutto aikaansaa nettokustannuksen julkiselle taloudelle useiden vuosien ajaksi. Yhteen lukuun kiteytettynä keskimääräisen pakolaisen nettokustannus Ruotsin julkiselle taloudelle vuosina 2006-2012 oli negatiivinen, - 987,000 Ruotsin kruunua. Toisessa ruotsalaisessa selvityksessä vuodelta 2025 laskettiin, että pakolaisten kohdalla nettokontribuutio on ollut negatiivinen kaikkien analysoitujen vuosien aikana. Muiden ulkomailla syntyneiden osalta, joihin kuuluvat muun muassa työperäiset maahanmuuttajat, nettokontribuutio oli positiivinen 1980-luvulla, mutta kääntyi negatiiviseksi vuosien 1991–2016 aikana. Viime vuosina tälle ryhmälle on kuitenkin jälleen havaittu positiivinen nettokontribuutio.
- (iv) Tanskan valtionvarainministeriön 2021 selvityksen mukaan maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä nettovaikutus julkiseen talouteen oli yhteensä -24 miljardia

Tanskan kruunua vuonna 2018. Raportin mukaan läntiset maahanmuuttajat tuottivat julkiseen talouteen +7 miljardia kruunua, kun taas ei-läntiset maahanmuuttajat aiheuttivat -31 miljardin kruunun nettokustannuksen. MENAP-maista (Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka, Afganistan, Pakistan) saapuneiden maahanmuuttajien nettovaikutus Tanskan valtiontalouteen oli negatiivinen kaikissa ikäryhmissä, myös työikäisissä.

- (v) Suomessa ei toistaiseksi ole laadittu maahanmuuttoon liittyviä nettokontribuutioselvityksiä. Selvityksissä on kuitenkin havaittu, että etenkin Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta saapuneiden työllisyysasteet olivat matalammat, kuin mitä ne ovat kantasuomalaisilla. Kuitenkin vuonna 2019 julkaistussa tutkimuksessa on laskettu esimerkinomaisesti, että Lähi-Idän maista tulevien maahanmuuttajien elinkaarikustannus Suomen aineistossa asettuu lähtömaasta riippuen 690 000 - 950 000 €:n välille.
- (vi) Itävallan vuoden 2020 simulaatiotutkimuksen päätuloksen mukaan pakolaismaahanmuuton nettovaikutus oli julkista velkaa kasvattava läpi koko simulaatiohorisontin 2015-2060. Kunkin pakolaisen nettokustannus oli noin -10,000 € vuonna 2020, -2,000 € vuonna 2040 ja nettohyöty +3,000 € vuonna 2060. Kumulatiivinen nettokustannus julkiselle taloudelle pakolaismaahanmuuttajaa kohden nousi keskimäärin -183,000 euroon vuoteen 2060 mennessä. Sen seurauksena pakolaismaahanmuuttoon liittyvä julkinen velka kasvaisi kumulatiivisesti 3,1 % suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2060 mennessä.
- (vii) Britannian talous- ja finanssipolitiikan arviointielimen OBR:n julkaisemassa laskelmassa 6.3.2025 osoittautui,

Voiko maahanmuutto ratkaista Euroopan velkaantuneiden kansantalouksien vajeongelman niiden julkisessa taloudessa? Kirjassa tarkastellaan laajoihin mikroaineistoihin perustuvien tilastollisten analyysien tulokset seitsemässä Euroopan maassa. Tulosten mukaan kestävyysvajeongelmat kärjistyvät maahanmuuton rakenteesta johtuen.

Kirjassa myös kysytään, millainen on Euroopan tulevaisuus, kun sen väestörakenne muuttuu eritaustaisten maahanmuuttajien ja kantaväestön synteessinä. Vastaus on synkkä: Eurooppa sellaisena, kuin sen olemme tunteneet, on tulossa tiensä päätökseen.

BoD

9

789528 011439